Somogyi Károlyné felvétele

Sokan dicsérik a Nagykörút és József Attila sugárút kereszteződésében végre autót s gyalogost egyaránt jól dirigáló lámparendszert. A VILATI szerelői — ígéretükhöz híven — az év végére átadták rendeltetésének a csomópontot, amelynek környékén jelenleg további világító lámpák felszerelése folyik

Lámpakarnevál

VIZSGANAP

Az egyetemi, főiskolai hallgatók legizgalmasabb hónapjukat élik. A kényszerű számadás időszakát. A vizsgaidőszakot, a hozzá tapadó érdemjegyekkel, izzadságszaggal a „csakhogytúlvagyokrajta" sóhajával, idegességével és boldogságával. A romantikus, a realista, a hibetetlen, a kegyetlen, a kegyelmes vizsgaidőszak ez. A József Attila tudományegyetem természettudományi karán a 950 nappali, és 103 levelező hallgató mintegy 5 ezer vizsgát tesz ebben a hónapban.

Szemben a tétellel

— Igen, természetesen — helyesel értő ábrázattal a tanár felvilágosítására a pengeélen egyensúlyozó vizsgázó — igen, természetesen.

— Az utolsó előadásokon nem voltam jelen. Nincs mentségem, egyszerűen lusta voltam utána nézni — szól a beismerő vallomás, miután begördült az elégséges. Egy nagy sóhaj, homloktörlés — és ezt is megúsztuk!

Beszélgetés folyik vizsgázó és vizsgáztató között. Harmadéves fizikusok adnak számot dr. Gilde Ferenc tanszékvezető docensnek. Egyenletekkel, levezetésekkel, ábrákkal sűrűn teleírt lapokból felel Hudoba György Logikusan, gondolkodva válaszol a kérdésekre, látszik, hogy érti a problémát. Négyes jeggyel gazdagodva készülhet a következő erőpróbára.

A folyosón lányok. Idegesek, kipirultak és falfehérek, topognak, járkálnak, hallgatóznak. Másodévesek. Geometriából fognak szigorlatozni. Az ajtón túl a hatalmas, egész falat betakaró tábla előtt folyik a „vallatás".

— Másfél év anyagából vizsgáznak a másodévesek — mondja dr. Soós Gyula professzor. — Nem könnyű vizsga. A vizsgázó hallgatók közül nagyon soknak ez az első geometria vizsgája. Még nem tudnak geometriául. És másfél év anyagából bebizonyítani tájékozottságukat, a lényeg elsajátítását nem könnyű dolog.

— Megtanulni vagy megérteni kell a geometriát?

— Érteni is kell, de meg is kell tanulni.

— Ma csak lányok vizsgáznak. Van-e különbség lányok és fiúk között?

— A lányokat meg kell nyugtatni. Erősebb stresszhatás alatt vannak, mint a férfiak.

Vizsgázás — korszerűen

— Az új vizsgaszabályzat két és fél éves tapasztalatai kielégítőek — tájékoztat Szabó Béla, a dékáni hivatal vezetője. — Igyekszünk a szabályzatot karunkon maradéktalanul végrehajtani. Könnyebb lett a hallgatók helyzete, ez az eredmények javulásán is lemérhető. A kevesebb vizsga mégis több tudást, magasabb színvonalat eredményezett. A tudományok fejlődése, a társadalom elvárása szinte évről évre magasabban kvalifikált fiatal tudósokat, elméleti szakembereket követel. Ezt is igyekszik segíteni a vizsgaszabályzat.

— Minden évben kevesebb a vizsga. Elsőben még hathét is volt, aztán csak öt, most harmadévben mindössze három szigorlatot kell letennünk. De sokkal átfogóbb anyagból kell számot adnunk és lényegesen mélyebb ismereteket követelnek Mi ebben az évben letesszük azokat a vizsgákat, amiket elődeink az ötödik évben teljesítettek.

— Nem egyszerű a vizsgázás. Egyre magasabb szinten követelnek, s mindig a legújabb kutatások, a legmodernebb elméletek tükrében.

Vizsgáztatók

— A vizsgákon beszélgetünk — mondja dr. Gilde Ferenc. — Arra vagyunk kíváncsi, mennyit sajátított el az anyagból a hallgató. Az első megnyilvánulásokból látom, érdemes-e a mélységek felé menni, vagy meg kell elégedni mindkettőnknek a felszínesebb ismeretekkel. Ha felkészült csoport vizsgázik, nyugodt, jó hangulat alakul ki itt, mint ma is. Kilenc nekirugaszkodásból négy jeles, három jó, egy közepes és egy elégséges felelet született. Vizsgázott ma, jelesre, két vietnami hallgató is. Tiszteletreméltó szorgalomról tettek tanúbizonyságot, leküzdötték a kifejezőkészség nehézségeit.

— Függ-e a vizsgáztatás a vizsgáztató hangulatától?

— Nem szabadna függni, de a vizsgáztató is ember. Fáradt is lehet, a feje is fájhat. De ha ezt tudja, akkor védekezik, és le is tudja küzdeni.

— Készül-e a vizsgáztató?

— A vizsgáztatók előre megbeszélést tartanak intézetünkben. Természetesen átnézem az anyagot, mint mondtam el ebben a félévben előadásokon, s mit követelhetek.

— Gondolt-e vizsgáztatás közben saját egyszervolt vizsgáira?

— Természetesen. Először mindenki vizsgázó és csak aztán lehet vizsgáztató. Nem mindenki jó vizsgázótípus. Általában inkább az előadókészséget nézzük. De véleményem szerint aki nem tud valamit elmondani világosan és érthetően, az nem is nagyon értheti.

Vizsgázók

— Milyen érzés a sikertelen kísérlet után?

— Megszoktam.

— Milyen érzés kettes után?

— Túl vagyok rajta.

— Kit érdekel.

— Milyen érzés jeles vizsga után?

— Csak a többi így sikerüljön.

— Örülök, hát persze.

— Számit vizsgán a miniszoknya?

— Sajnos, nem.

— Mi a ma esti programjuk?

— Jó kérdés! Tanulás...

— Délután alvás, este mozi.

— Egy vödör sör.

— Meg lehet-e tanulni vizsgázni?

— Hogyne, meg is kell és általában harmadévre meg is tanuljuk. Vizsgarutint szerzünk, kialakul a kifejezőkészségünk, le tudjuk küzdeni idegességünket és megtanuljuk azt is, hogyan lehet, és kell nagy anyagot gyorsan megtanulni. Ez az alapja a jó vizsgáknak.

Tandi Lajos

Csöpi, Gabi és a többiek

Játék az óvodáskorban

Hétköznapi tapasztalataink alapján könnyen megállapíthatjuk, de a pedagógiai és pszichológiai irodalomban is egyöntetűen azt találjuk, hogy az óvodáskorban a gyermek elsőrendű tevékenysége a játék. Természetesen ez nem azt jelenti, hogy emellett nem léteznek más tevékenységi formák. A mindennapi élettel kapcsolatos tennivalókat a gyerekeknek is el kell végezni, egész sor más jellegű cselekvést is. Ezek azonban nem olyan meghatározóak a gyermek fejlődésére, és valamiképpen mindig kapcsolódnak is a játékhoz.

Napjainkban a gyerekek többsége a családi környezetből először a bölcsődébe vagy óvodába kerül. Az óvodai életbe való beilleszkedés nyilvánvalóan könnyebb, ha előzőleg a bölcsődében hozzászokott a kicsi a többiek jelenlétéhez, a kötöttebb életrendhez stb. Ha nem, az óvodában kell megoldani, hogy zökkenő- és megrázkódtatásmentes legyen, az új életformához való alkalmazkodás folyamata. Másik fontos, alapvető feladat pedig: a gyerekek előkészítése, illetve felkészítése a következő életszakaszra, az iskoláskorra. Hogyan? Új óvodai program, vaskos útmutatók nyújtanak ehhez nagy segítséget felkészült és gazdag tapasztalatokkal rendelkező óvónéniknek. A felkészítés sokoldalú és bonyolult folyamatában a játék (elmélete és a gyakorlata) ugyan központi szerepet kap, de mellette sorakoznak az óvodai nevelés egyéb területei, feladatkörei. De valljuk be: az óvodáról először mindenkinek a játék jut eszébe. Saját gyerekkorunk, és vele a „hagyományos" játékok: a főzőcskézés, a babaszoba, a bújócska, meg a többi. A mai gyerekek „témái" megváltoztak, követték életünk változásait, helyesebben a kicsik tapasztalatait. Mert elsősorban mindennapi életünk általuk felfogott és kiemelt elemei tükröződnek az óvodai játékszerepekben és szabályokban. Az Arany János utcai óvoda nagycsoportosai „papás-mamást" játszottak hétfőn. Magától értetődő természetességgel nézték a többiek is, ahogy az „anyuka" szakszerű mozdulatokkal öntözgette a képzeletbeli kávét a vendégeknek, ahogy azt vasárnap az igazi anyuka tette. Amikor pedig a gázcsöveket fektették az utcán, az óvoda épülete előtt, hetekig kedvenc játék volt az aszfaltfúrás! Jellemző, hogy semmilyen segédeszközre nem volt szükség. A munka általuk kiragadott legjellemzőbb és legfontosabb mozzanatát ismételgették: a közismert kéztartással, meghajlított térddel álltak és a kellemetlen berregő hangot utánozták. A gazdag játékkészletből legnépszerűbbek a színes, műanyag összerakós játékok, mint a Csöpi meg a Gabi. Ötletet a mellékletek rajzai is adnak, de szívesen önállósítják magukat a gyerekek. A változatos színek és formák előnyösen hatnak a képzelőerőre, a szín- és formakultúra fejlődésére. Tévében látott „tankhajót", rakétát és víztornyot építenek, házat már csak megnevezés kíséretében: ez a sarkon épül, amaz a Centrum, a színház vagy a mozi. A fémépítő játékok a nagycsoportosok kedvencei. Kombinatív készség, kézügyesség kell a konstruáló játékhoz. Az egymással bonyolult kapcsolatban levő műveletek végrehajtása a figyelem összpontosítását, kitartó „munkát igényel, ez a játékfajta kiválóan alkalmas az értelmi erők sokoldalú fejlesztésére.

— Az új óvodai program azért is jó, mert a korábbinál kevesebb úgynevezett kötelező foglalkozást ír elő, például a kiscsoportosoknak. Az óvónő nagyobb önállóságot kap, legfontosabb feladatának, az iskolára való előkészítésnek megoldásához. Nem kell megkövetelnie a gyerekektől nagyrészt idegen ismeretek elsajátítását, hanem — többek között megfelelő játékokkal — a helyes gondolkodás alapjainak kialakítására, megszilárdítására törekedhet — mondja Szabados Mártonné, az Arany János utcai óvoda vezetője. — Játék szövi át a gyerekek „munkáját" is, a naposi teendőket és a foglalkozásokat, mert ez a tevékenység szolgálja a gyerekek személyiségének fejlődését. A kiscsoportban szinte csak az alvás és étkezés idejére szűnik meg az egyébként folyamatos játszás. Közben felhasználjuk az adódó lehetőségeket a feladattudat kialakítására, arra törekszünk, hogy a gyerekek kitartóak legyenek a játékban.

Naponta számlálhatatlan alkalma nyílik az óvónőnek, hogy játék közben, tudatosan irányítva, beavatkozva, ha kell kezdeményezve alakítsa, formálja a gyerekek tulajdonságait. De a játék, a játszás maga a legjobb iskolára előkészítő, személyiségfejlesztő tevékenység.

Sulyok Erzsébet

Csaknem félmilliárd forint megtakarítás forgalomátterelléssel

Több mint 600 kilométer gazdaságtalan vasútvonalat szüntettek meg

A közlekedéspolitikai koncepciónak szerves része a gazdaságtalan vasútvonalak és vasútállomások forgalmának megszüntetése, illetve átterelése közútra. Az utóbbi három év eredményei a program helyességét, népgazdasági szükségességét igazolják.

A 12 évre tervezett teljes program összesen 2240 kilométernyi kisforgalmú vasútvonal — normál és keskeny nyomközű, valamint gazdasági vasút — forgalmának közútra terelését irányozta elő. Ezzel együtt 65 körzeti vasútállomás kiépítésével, mintegy 300 forgalomfelvevő és iparvágány-forgalmú állomás kialakításával, valamint 298 kisforgalmú vasútállomás megszüntetésével számoltak.

Három év alatt 616 kilométernyi vasútvonalat szüntettek meg, s ezekről a személy- és a teherforgalmat a közhasználatú autófuvarozás vette át. A 12 éves program 26,2 százalékát valósították meg eddig, valamivel többet, mint amennyit 1971 végéig eredetileg előírtak. A forgalom-átterelés évi 8,2 millió utast és 905 000 tonna árut érint. A program 1968—1971 évi végrehajtása — a megszűnő vasútvonalak felújításának feleslegessé válása s a felszabaduló vasúti állóeszközök értékével számolva a forgalom-átterelésekkel kapcsolatos útépítések, korszerűsítések, többletjárművek költségével is — csaknem félmilliárd forint beruházási megtakarítást hozott a népgazdaságnak.

A program végrehajtásának eddigi legfontosabb tapasztalata, hogy a megszüntetett kis forgalmú vasútvonalak helyett indított autóbuszjáratokon a magasabb viteldíj ellenére is többen utaznak, mint korábban a vonatokon.

A népgazdaságban kialakult beruházási feszültség átmenetileg érinti a program végrehajtását is, ezért az 1972. évi terv csaknem 20 százalékkal kisebb az eredetileg előírt ütemnél. Ebben az évben mindössze négy normál nyomközű vasútvonal teljes és egy gazdasági vasútvonal részleges forgalmának átterelését tervezik. A normál nyomközű vonalak hossza 81 kilométer, évi forgalmuk 1,4 millió utas és mintegy 450 000 tonna áru. Az idei intézkedések hatása évi 11.8 millió forint megtakarítás.

Magyar segítség a havannai kikötő korszerűsítéséhez

A Havanna északi részén elterülő hatalmas kikötőnegyedbe a világ minden tájáról évente több száz hajó érkezik. Latin-Amerikának ez az egyik legrégibb kikötője most korszerűsítésre szorul s ebben a munkában magyar szakemberek is részt vesznek.

A múlt év nyarán érkeztek a kubai fővárosba az első 6—12 tonnás portáldaruk, amelyek szerelését Vozka Rezső és Zsámár István magyar szakemberek irányításával néhány hét múlva befejezik. A Magyar Hajó- és Darugyárból ebben az esztendőben még több daru érkezik és 1973 tavaszán 12 magyar „gémesmadár" dolgozik majd azon a helyen, amelyet a kubaiak egymásközt csak Budapest-rakpart néven emlegetnek.

A magyar daruk jó hírnévnek örvendenek Kubában, s ezt a hírnevet csaknem tíz évvel ezelőtt az a 100 tonnás, 50 méter magas magyar úszódaru alapozta meg, amely még ma is közmegelégedésre üzemel, s a szigetország legnagyobb darujaként tartják nyilván.

Képes szótár

Az idei könyvpiac egyik kiemelkedő eseményének ígérkezik az Akadémia Kiadó gondozásában készülő egykötetes mű: A Magyar Nyelv Értelmező Kisszótára, amely mintegy 70 ezer címszavat ölel fel, tizenkétezerrel többet, mint a hétkötetes Magyar Nyelv Értelmező Szótára. Az értelmező kisszótár több mint nyolcszáz képet is tartalmaz, és ezek főleg a kevésbé ismert szavak jelentésének megértését segítik.